

Wyrok z dnia 8 stycznia 2002 r.

I PKN 758/00

Przy stosowaniu § 9 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1997 r. w sprawie wynagradzania pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 77, poz. 482 ze zm.) nie można traktować jako jednego zatrudnienia, okresów pracy u dwóch różnych pracodawców na podstawie odrębnych stosunków pracy, choćby drugi pracodawca był następcą prawnym pierwszego.

Przewodniczący Prezes SN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Józef Iwulski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2002 r. sprawy z powództwa Ryszarda P. przeciwko Gminie P. - Ośrodkowi Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. o zapłatę nagrody jubileuszowej, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 2 czerwca 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Pile wyrokiem z dnia 8 marca 2000 r. [...] zasądził od pozwanego Gminnego Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. na rzecz powoda Ryszarda P. kwotę 6.641,16 zł tytułem nagrody jubileuszowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 sierpnia 1999 r. Sąd Rejonowy ustalił, że powód był zatrudniony: 1) od 16 sierpnia 1959 r. do 31 sierpnia 1965 r. w Szkole Podstawowej w P., 2) od 1 września 1965 r. do 31 marca 1990 r. w Szkole Policji w P. oraz 3) od 14 września 1988 r. do 31 sierpnia 1995 r. w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. Pismem z dnia 4 marca 1991 r. przewodniczący zarządu miasta w P. powołał powoda na stanowisko dyrektora Izby Wyrzeźwień w P. od dnia 5 marca 1991 r. Na stanowisku dyrektora tej Izby powód był zatrudniony do 30 czerwca

1999 r. Izba uległa likwidacji, a stosunek pracy rozwiązany za porozumieniem stron. Od 1 lipca 1999 r. powód został zatrudniony na stanowisku dyrektora pozwanego Ośrodka na czas określony, tj. do czasu zatrudnienia dyrektora wyłonionego w drodze konkursu. Ośrodek jest następcą prawnym zlikwidowanej Izby Wytrzeźwień w P. Stosunek pracy stron ustał z dniem 1 listopada 1999 r. W okresie od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r. powód pracował tylko u jednego pracodawcy, tj. w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. Okres zatrudnienia w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. zakończył się w dniu 31 sierpnia 1995 r. Wynagrodzenie powoda za sierpień 1999 r. wynosiło 2.213,72 zł. Zgodnie z § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1997 r. w sprawie wynagradzania pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 77, poz. 482 ze zm.) do okresu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia. W razie równoczesnego pozostawania w więcej niż jednym stosunku pracy, do okresu pracy uprawniającego do nagrody wlicza się jeden z tych okresów. Niesporną okolicznością jest, że w okresie od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r. powód był zatrudniony wyłącznie w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. Jest również poza sporem, że zatrudnienie to ustało w dniu 31 sierpnia 1995 r. Brak jest przeszkód, aby ten okres zatrudnienia zaliczyć powodowi do okresu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej. Powód w dniu 15 sierpnia 1999 r. osiągnął 40-letni staż pracy. Po 40 latach przysługuje powodowi nagroda jubileuszowa w wysokości 300% wynagrodzenia miesięcznego.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2000 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu oddalił apelację pozwanego. Sąd Okręgowy przejął ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Niesporne między stronami jest, że okres zatrudnienia powoda w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. zakończył się przed nabyciem prawa do nagrody jubileuszowej. Okres zatrudnienia powoda od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r. w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. był zatrudnieniem w jedynym miejscu pracy. Do okresu pracy powoda należy więc zaliczyć następujące okresy: 1) w Szkole Podstawowej w P. od dnia 16 sierpnia 1959 r. do 31 sierpnia 1965 r. (łącznie 9 lat i 14 dni), 2) w Szkole Policji w P. od 1 września 1965 r. do 31 marca 1990 r. (łącznie 24 lata 5 miesięcy), 3) w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. w okresie od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r. (łącznie 11 miesięcy i 4 dni), 4) u pozwanego i jego poprzednika prawnego od 4 marca 1991 r. do 1 listopada 1999 r. (łącznie 8 lat, 6 miesięcy i 27 dni). Łączny okres zatrudnienia powo-

da w dniu ustania stosunku pracy wynosił więc 42 lata, 12 miesięcy i 16 dni. Wbrew zarzutom pozwanego żaden z okresów zatrudnienia powoda nie został zaliczony po-
dwójnie. Okres zatrudnienia powoda w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. został
zaliczony tylko w części, gdy było to jedyne miejsce pracy powoda.

Kasację od tego wyroku wniosła strona pozwana, która zarzuciła naruszenie §
9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1997 r. przez przyjęcie, że
pozwala on na zaliczenie do okresu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej,
okresu zatrudnienia niezakończzonego przed podjęciem pracy u aktualnego praco-
dawcy lub też na wliczenie do takiego okresu pracy dwóch równocześnie trwających
stosunków pracy. Zdaniem strony pozwanej § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Mini-
strów z dnia 1 lipca 1997 r. pozwalają na wliczenie do okresu pracy uprawniającego
do nagrody jubileuszowej jedynie poprzedniego i zakońzonego okresu zatrudnienia,
a nadto w razie równoczesnego pozostawania w więcej niż jednym stosunku pracy,
na wliczenie tylko jednego z tych okresów. W świetle tego wliczenie powodowi do
okresu pracy uprawniającego do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej, zatrud-
nienia w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r.
pozbawione jest podstaw prawnych. Zatrudnienie to bowiem nie zakończyło się 4
marca 1991 r., lecz trwało do 31 sierpnia 1995 r. Nie mogło być ono uznane za po-
przedni i zakończony okres pracy w stosunku do zatrudnienia powoda w Izbie Wy-
trzeźwień. Z drugiej strony było ono równoczesnym pozostawaniem w więcej niż jed-
nym stosunku pracy i dlatego zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia do okresu pracy
uprawniającego do nagrody jubileuszowej nie mogły być zaliczone obydwa te okresy,
tak jak uczynił to Sąd, lecz jedynie jeden z nich. Z § 9 ust. 2 rozporządzenia wynika
zdaniem pozwanego, iż do okresu pracy uprawniającego do nabycia nagrody jubile-
uszowej zaliczone mogą być tylko te okresy wcześniejszego zatrudnienia, które za-
kończyły się przed podjęciem zatrudnienia u aktualnego pracodawcy. Odmienna in-
terpretacja tego przepisu prowadziłaby do sytuacji, w której pracodawca, zatrudniają-
jąc pracownika, nie mógłby ustalić, kiedy i jaka nagroda będzie mu przysługiwać.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota występującego w sprawie problemu sprowadza się do wykładni i zasto-
sowania § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1997 r. w spra-
wie wynagradzania pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jed-

nostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z nimi do okresu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (ust. 2). W razie równoczesnego pozostawania w więcej niż w jednym stosunku pracy, do okresu pracy uprawniającego do nagrody wlicza się jeden z tych okresów (ust. 3). Nie były one dotychczas przedmiotem rozpoznania w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a ich wykładnia ma poważne znaczenie, gdyż w systemie prawnym podobne (identyczne) regulacje są liczne (por. np. § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 września 2001 r. w sprawie ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających pracowników uczelni do nagrody jubileuszowej oraz zasad jej obliczania i wypłacania, Dz.U. Nr 101, poz. 1094; § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego, Dz.U. Nr 61, poz. 708 ze zm.; § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich, Dz.U. Nr 61, poz. 707 ze zm.; § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 2000 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników nie będących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach administracji rządowej i pracowników innych jednostek, Dz.U. Nr 24, poz. 299 ze zm.; § 13 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 8 czerwca 1999 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników publicznych zakładów opieki zdrowotnej, Dz.U. Nr 52, poz. 543 ze zm.; art. 92 § 4 i 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Na wstępie trzeba jednak dokonać pewnych uściśleń, co do stanu faktycznego sprawy i jego prawnej kwalifikacji. Sąd drugiej instancji popełnił bowiem kilka błędów matematycznych w ustaleniu poszczególnych okresów zatrudnienia powoda, które prowadziłyby do wątpliwości, czy 40-letni staż nie upłynął mu w okresie zatrudnienia w Izbie Wyrzeźwien w P. Przede wszystkim jednak Sądy obu instancji (a także strony) nie dostrzegły, że w ostatnim czasie powód był zatrudniony na podstawie dwóch różnych stosunków pracy, u dwóch pracodawców. Sądy przyjęły, że pozwany Ośrodek jest następcą prawnym Izby Wyrzeźwien w P. Być może tak jest, ale nie w zakresie stosunku pracy powoda. Powód nie został bowiem przejęty przez pozwany

Ośrodek w trybie art. 23¹ § 1 k.p. (nawet, gdyby tak było, to i tak byłyby to dwa okresy zatrudnienia - por. art. 36 § 1¹ k.p.). W okresie od dnia 5 marca 1991 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. powód był zatrudniony w Izbie Wytrzeźwień w P. na podstawie umowy o pracę na czas nie określony i ta umowa została rozwiązana za porozumieniem stron. Od 1 lipca 1999 r. powód został zatrudniony na stanowisku dyrektora pozwanego Ośrodka na podstawie umowy o pracę na czas określony i umowa ta rozwiązała się z upływem jej terminu w dniu 1 listopada 1999 r. Były to więc dwa okresy zatrudnienia, na różnych podstawach i u różnych pracodawców. Nie ma więc żadnych podstaw, aby kwalifikować te okresy jako jedno zatrudnienie.

Okresy zatrudnienia powoda przedstawiają się więc następująco: 1) w Szkole w P. od dnia 16 sierpnia 1959 r. do 31 sierpnia 1965 r. (łącznie 6 lat i 15 dni, a nie jak przyjął Sąd drugiej instancji - 9 lat i 14 dni), 2) w Szkole Policji w P. od 1 września 1965 r. do 31 marca 1990 r. (łącznie 24 lata i 7 miesięcy, a nie jak przyjął Sąd drugiej instancji - 24 lata i 5 miesięcy), 3) w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. w okresie od 14 września 1988 r. do 31 sierpnia 1995 r., z czego jako zatrudnienia wyłącznego dotyczy okres od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r. (łącznie 11 miesięcy i 4 dni), 4) w Izbie Wytrzeźwień w P. od 4 marca 1991 r. do 30 czerwca 1999 r. (łącznie 8 lat, 3 miesiące i 25 dni), 5) w pozwanym Ośrodku od 1 lipca 1999 r. do 1 listopada 1999 r. (łącznie 4 miesiące).

Dopiero po tych uściśleniach możliwa jest prawidłowa ocena zastosowania przez Sądy § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1997 r. W tym zakresie należy stwierdzić, że Sądy niewątpliwie prawidłowo interpretowały § 9 ust. 3, gdyż stosowały wprost wyrażoną w nim zasadę, że w razie równoczesnego pozostawania w więcej niż w jednym stosunku pracy, do okresu pracy uprawniającego do nagrody wlicza się jeden z tych okresów. Sądy też prawidłowo zastosowały ten przepis, skoro okres zatrudnienia powoda w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. (od 14 września 1988 r. do 31 sierpnia 1995 r.) zaliczyły do stażu pracy tylko w części, w której było to jedyne miejsce pracy powoda (od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r.). Na początku (do 31 marca 1990 r.) zatrudnienie to było bowiem równoczesne z zatrudnieniem w Szkole Policji w P., a na końcu (od 4 marca 1991 r. do 31 sierpnia 1995 r.) z zatrudnieniem w Izbie Wytrzeźwień w P. Przy zaliczeniu w całości tych okresów pracy (w Szkole Policji w P. i w Izbie Wytrzeźwień w P.) zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia do stażu pracy powoda mógł być zaliczony tylko okres pracy w Zespole Szkół Ekonomicznych od dnia 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r.

Jeżeli chodzi o wykładnię § 9 ust. 2 rozporządzenia, to Sądy w tym zakresie nie wypowiedziały się wyraźnie, czy przez okresy „poprzednie i zakończone” rozumieją okresy zatrudnienia, które rozpoczęły się wcześniej i zostały zakończone przed rozpoczęciem zatrudnienia u pracodawcy, w czasie którego pracownik ma nabyć prawo do nagrody jubileuszowej (tak, w sposób zwięźający interpretuje ten przepis strona pozwana), czy też okresy, które rozpoczęły się przed tym zatrudnieniem i zakończyły się, choćby w czasie trwającego już zatrudnienia u tego pracodawcy (tak jak się wydaje w sposób korzystny dla pracownika - przyjął Sąd drugiej instancji). Problem wykładni pojęcia „poprzednie zatrudnienie” ma bardzo długą historię, która zaowocowała różnorodnymi poglądami w orzecznictwie i doktrynie (por. uchwała z dnia 26 sierpnia 1987 r., III PZP 37/87, OSNCP 1989 r. z. 1, poz. 11; OSPiKA 1988 r. z. 4, poz. 82 z glosą B. Wagner; uchwała z dnia 27 stycznia 1977 r., V PZP 5/76, OSNCP 1977 z. 4 poz. 63, OSPiKA 1977 r. z. 11-12, poz. 181 z glosą J. Logi; PiP 1978 r. nr 8-9, s. 260 z glosą L. Florka; uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 6 lutego 1979 r., V PZP 5/78, OSNCP 1979 r. z. 6, poz. 109; uchwała pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 listopada 1988 r., III PZP 33/88, OSNCP 1989 r. z. 7-8, poz. 108; OSP 1990 r. z. 8, poz. 310 z glosą A. Świątkowskiego). Przez pojęcie „poprzednie zatrudnienie” można bowiem rozumieć zatrudnienie, które rozpoczęło się i trwało wcześniej od obecnego zatrudnienia, bądź jako zatrudnienie, które rozpoczęło się, trwało wcześniej i zakończyło się przed rozpoczęciem zatrudnienia obecnego, albo wreszcie jako zatrudnienie, które rozpoczęło się, trwało wcześniej i zakończyło się w czasie zatrudnienia obecnego. Z analizowanego § 9 ust. 2 rozporządzenia wynika, że odrzucić należy pierwszą możliwość, gdyż niewątpliwie poprzednie zatrudnienie musi być zakończone. Dwie pozostałe możliwości natomiast dadzą się uzasadnić wykładnią gramatyczną przepisu (może bardziej racjonalna wydaje się wykładnia wyprowadzona z zasady *lege non distiquente*, gdyż przepis nie rozróżnia, czy poprzednie zatrudnienie ma się zakończyć przed datą podjęcia aktualnego zatrudnienia, czy może nastąpić to w trakcie jego trwania).

Rozstrzygnięcie tego problemu nie jest jednak potrzebne w stanie faktycznym sprawy. Jeżeli bowiem zbadamy staż pracy powoda w dniu rozpoczęcia jego zatrudnienia u pozwanego pracodawcy, to okazuje się, że wszystkie poprzednie (niejednoczesne) okresy zatrudnienia były już wówczas zakończone, co w szczególności dotyczy zatrudnienia w Zespole Szkół Ekonomicznych. Zatrudnienie to bowiem ustało w dniu 31 sierpnia 1995 r., a ostatni stosunek pracy powoda u strony pozwanej rozpo-

czął się w dniu 1 lipca 1999 r. (stosunek pracy powoda w Zespole Szkół Ekonomicznych nie był zakończony w dacie rozpoczęcia przedostatniego zatrudnienia powoda w Izbie Wytrzeźwień). Prawidłowe wyliczenie stażu pracy powoda w dniu 1 lipca 1999 r. (rozpoczęcie pracy w pozwanym Ośrodku) po wliczeniu tylko okresów nie będących zatrudnieniem jednoczesnym i wyłącznie okresów już w tej dacie zakończonych, prowadzi do wniosku, że powodowi należy zaliczyć okresy pracy: w Szkole w P. od dnia 16 sierpnia 1959 r. do 31 sierpnia 1965 r. (łącznie 6 lat i 15 dni, 2) w Szkole Policji w P. od 1 września 1965 r. do 31 marca 1990 r. (łącznie 24 lata i 7 miesięcy), 3) w Zespole Szkół Ekonomicznych w P. od 1 kwietnia 1990 r. do 4 marca 1991 r. (łącznie 11 miesięcy i 4 dni) oraz 4) w Izbie Wytrzeźwień w P. od 4 marca 1991 r. do 30 czerwca 1999 r. (łącznie 8 lat, 3 miesiące i 25 dni). W dniu 1 lipca 1999 r. staż pracy powoda wynosił 39 lat, 10 miesięcy i 14 dni. Staż 40 lat zatrudnienia powód osiągnął więc w dniu 15 sierpnia 1999 r. w czasie zatrudnienia w pozwanym Ośrodku. Nabył więc w tym dniu prawo do nagrody jubileuszowej co oznacza, iż zaskarżone rozstrzygnięcie jest prawidłowe, bez względu na sposób wykładni § 9 ust. 2 rozporządzenia.

Zarzut naruszenia tego przepisu nie jest więc usprawiedliwioną podstawą kassacji, która podlegała oddaleniu na mocy art. 393¹² k.p.c..

=====